

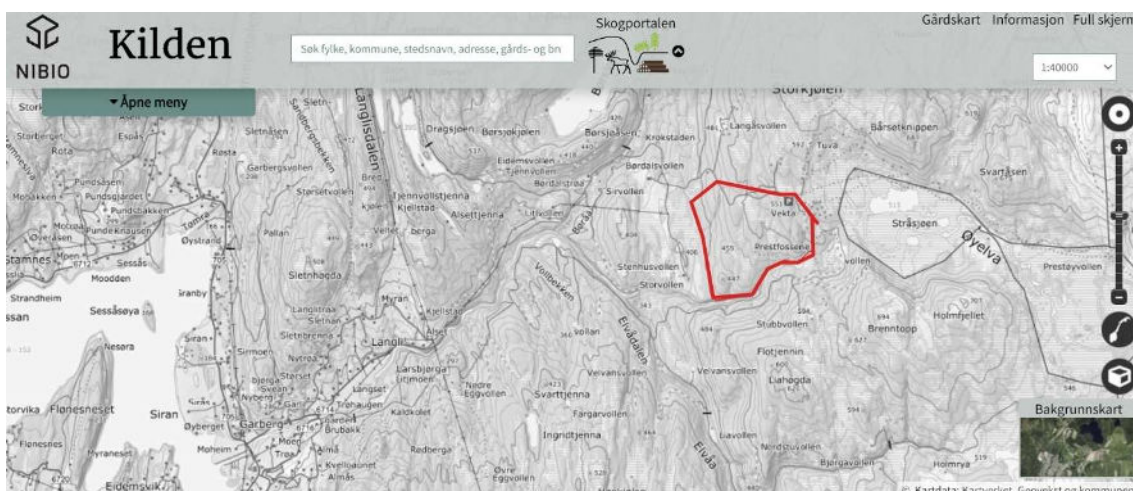

Trondheim 2. februar 2023

Opplysningsvesenets fond, Postboks 535, Sentrum 105 Oslo. ovf@ovf.no
Nortømmer, post@nortommer.no
Selbu kommune, postmottak@selbu.kommune.no

Bekymringsmelding om brudd på skoglovens bærekraftforskrift og Norsk PEFC Skogstandard ved skogsdrift på Vekta, Selbu kommune

Vinteren 2021/2022 ble det gjennomført omfattende hogst på Vekta i Selbu, der Opplysningsvesenets fond (OVF) eier det aller meste av arealet som ble hogd. Hogsten er utført av Nortømmer. Vi besøkte området i slutten av juli 2022, og registrerte da flere forhold som vi vurderer som brudd på lover, forskrifter og Norsk PEFC Skogstandard.

Oversiktskart som viser eiendommen til Opplysningsvesenets fond ved Vekta. Eiendommen er på ca. 2 km², og av dette er drøyt 100 da hogd. Hogsten omfatter i tillegg et mindre areal på naboeiendom.

Kort beskrivelse

Skogen har fjellskogpreg og består stort sett av gran med en god del innslag av lauv og noe furu. Området er fragmentert med store og små myrer med diffuse overganger til fastmark, samt elv og bekker av varierende størrelse.

Det meste er skog som ikke er flatehogd tidligere, men spesielt ned mot Garbergelva og ved Fossansetra er det en del eldre plantet skog. I øvre deler av eiendommen er det registrert eldre skog i Skogportalen, og noe av denne skogen ligger over vernskoggrensa. Mye av den eldre skogen, også over vernskoggrensa, er nå hogd. Det er registrert tre nøkkelbiotoper på eiendommen til OVF, og disse er ikke berørt av hogsten. Det er også registrert fire naturtyperlokaliteter etter DN-håndbok 13 med verdi svært viktig eller viktig, disse er heller ikke berørt av hogsten.

Hogsten er gjennomført som flatehogst.

Kommunen påpeker i sin behandling av meldingene om hogst i vernskog at «Det omsøkte areal for hogst er fragmentert med store og små myr-arealer, samt elv og bekker av varierende størrelse. Det må her sikres at det settes igjen stødige kantsoner mot disse. Stor gran kan tas ut av kantsonen. Store snauflater må

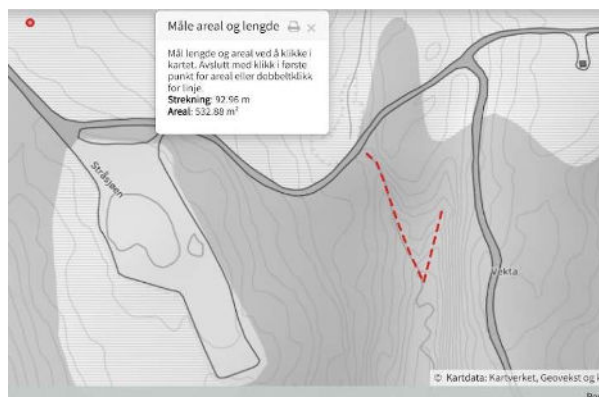
unnådd. En bør se på markfuktighetskart for å planlegge terrengkjøring i dette området. Det skal ved skogbehandling legges vekt på å ivareta de økologiske funksjonene til alle myrer og sumpskog, uavhengig av størrelse. Buskvegetasjonen er særlig viktig.»

Dette er generelle krav ifølge både skogloven, bærekraftforskriften og PEFC- Skogstandarden, som også gjelder utenfor vernskogen.

Nedenfor beskriver vi det vi vurderer som brudd på lover, forskrifter og Norsk PEFC Skogstandard.

1. Snauhogst av kantsone langs bekk

Innenfor vernskogen like øst for parkeringslassen er det en flatehogst på 6–7 da, der også kantsone langs bekker i bekkedal er snauhogd.

Kartet viser at i alt er ca. 90 m snauhogd langs bekker i en bekkedal, hvorav ca. 50 m langs den vestre bekken som opplagt har permanent vannføring. Bildet viser snauhogsten langs den vestre bekken.

Dette var en gammel naturlig granskog med store og små trær i en beskyttet bekkedal. Skogportalen vurderer det som eldre skog med alder 120 – 139 år, og vi fant flere stubber over 200 år. I kantsonen langs bekken fant vi stubber etter både store og små trær, mest gran og en del lauv. Dette vurderer vi som en kantsone som det var fullt mulig å bevare, og som skulle ha vært bevart. Ved hogst av denne kantsonen er verdifullt biologisk mangfold fjernet, og bekken har mistet den beskyttelsen kantsonen ga. Det vil ta tid før ny kantsone er etablert, og man kan ikke regne med at den nye kantsonen vil ha samme biologiske verdi som den opprinnelige.

Ifølge kommunens behandling av «Melding om hogst i vernskog» skulle det sikres at det settes igjen stødige kantsoner, noe som ikke er fulgt opp her.

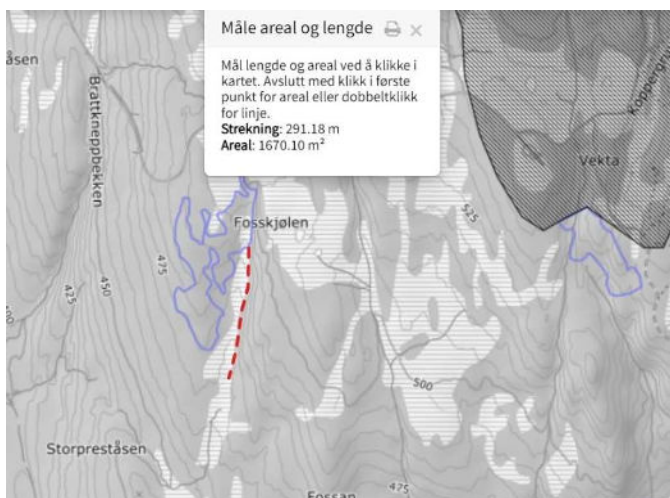
Dette vurderer vi som brudd på:

- 1) Vannressursloven § 11:
«Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.»
- 2) Skoglovens bærekraftforskrift § 5:
“Ved hogst i kantsoner mot vatn og vassdrag og mellom skog og anna mark skal kantsona sin økologiske funksjon takast vare på.”
- 3) PEFC-standardens kravpunkt 24 om kantsoner langs vann og vassdrag som sier:
«Det skal bevares eller utvikles et vegetasjonsbelte mot vann, elver og bekker med årssikker vannføring.»

2. Snauhogst av kantsoner mot myr og dype kjørespor i myr

Området er fragmentert med store og små myrer og diffuse grenser mellom fastmark og myr. Utenfor vernskogen har vi observert en god del hogst av kantsoner langs myr.

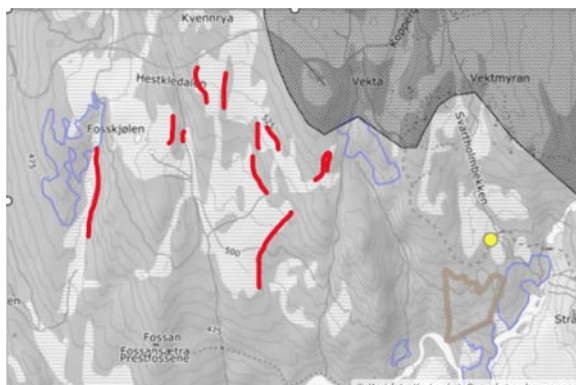
Vi har spesielt merket oss snauhogst av en bratt skråning som inkluderer kantsoner mot myr, der hele skråningen med kantsonen er snauhogd. Her sto det gammel granskog med store og små trær. Denne myra er vesentlig større enn 2 da. Langs myra er det også dype kjørespor som burde ha vært unngått. Se kart og bilde nedenfor.

Kartet viser snauhogst av ca 300 m kantsoner mot myr. Bildet viser snauhogsten og dype kjørespor i myra.

Vi så også mange andre tilfeller av kanthogst mot myr. I disse kantsonene fant vi stubber etter store og små gran- og lauvtrær, i tillegg var krattet for en stor del fjernet. Mange av kantsonene er registrert som eldre skog på lav bonitet i Skogportalen. Dette er kantsoner som skulle ha vært bevart, og som det vil være vanskelig å etablere på nytt. I fragmentert skog med diffuse grenser mellom fastmark og myr kan det være vanskelig å vurdere hva som er kantsoner. Da mener vi at det skulle ha vært utvist spesiell forsiktighet ved hogst mot myrene, og at lukkede hogstformer burde ha vært brukt, slik også PEFC-standarden legger opp til for skog i overgangssoner mot fastmark.

Standarden sier også at buskvegetasjonen er særlig viktig.

På kartet har vi etter beste evne tegnet inn noen av kantsonene mot myr som vi mener ikke skulle ha vært snauhogd. Vi regner med at man vil få en bedre oversikt ved bruk av drone eller nye flybilder. Bildet viser eksempel på hogst av diffuse kantsoner mot myr.

Dette vurderer vi som brudd på:

PEFC-standarden kravpunkt 25 om myr og sumpskog, som bl.a. sier følgende om hogst og bevaring av kantsoner mot myr:

- 1) Om hogst:

«Så langt det er mulig av hensyn til stabilitet og foryngelse av tilstedeværende treslag, skal lukkede hogster brukes i sumpskog og myrskog og i overgangssonen mot fastmark. Der ordinær lukket hogst ikke er mulig kan småflatehogst benyttes. Det skal ved skogbehandling legges vekt på å ivareta de økologiske funksjonene til alle myrer og sumpskoger, uavhengig av størrelse. Buskvegetasjonen er særlig viktig. Det er ikke krav om tilpasninger av hogstform for myrer og sumpskoger mindre enn 2 dekar.»

2) Om kantsone mot myr:

«Der det er naturlig grunnlag for det, skal en ved hogst og skogbehandling bevare eller utvikle en flersjiktet kantsone langs myrer. Det skal legges til rette for en stedegen treslagssammensetning i kantsonen. Kantsone skal stå på fastmark, men trær på myra kan tas med i vurderingen mht. kantsonens økologiske funksjon. ... Det er ikke krav om etablering av kantsoner mot myrer mindre enn 2 dekar.»

3. Kjøretspor og erosjon

Ved Fossansætra er det en stor flatehogst. Mye var plantet skog, og ned mot myrene vest for setra var det naturlig skog med mange gamle trær. Kjøretraséen fra denne hogsten til bilvegen var til dels svært gjørmete, og flere steder med erosjon av gjørme ut i terrenget. Sporene så stort sett ikke ut til å være forsøkt utbedret.

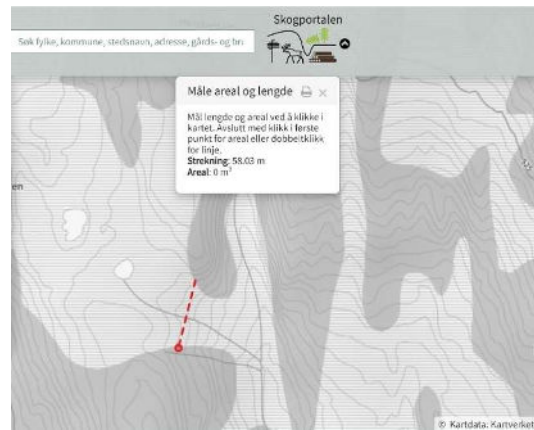

Kartet viser kjøretrasèen til Fossansætra. Tallene viser hvor bildene nedenfor er tatt.

Traséen er her svært gjørmete. Gjørme renner ut nede til venstre i første bilde. Andre bilde er tatt der gjørme renner ut, og siste bilde er tatt der gjørma samler i myrsøkket nedenfor.

Stokklegging i myr, ca 50 m.

Bildet og kartet viser en stokklagt trasè på ca 60 m over en myr. Stokkleggingen sparer myra for erosjon, men er likevel et vesentlig inngrep i landskapet og myra. Vi setter spørsmål ved om dette hadde vært nødvendig dersom transporten hadde blitt gjort på frossen og/eller godt snødekt mark.

I vårt avsnitt 2 «Snauhogst av kantsoner mot myr og dype kjørespor i myr» er det I tillegg beskrevet kjørespor i ei myr som ikke er del av kjøretraseen til Fossansætra.

Kjørespor og erosjon vurderer vi som brudd på PEFC-standardens kravpunkt 13 om terrengtransport der det står:

«Ved terrengtransport skal en legge vekt på å unngå terrengskader som er skjemmende, som vanskeliggjør ferdsel og som kan forårsake vannavrenning og erosjon.»

«I områder med mye mark med dårlig bæreevne og hvor faren for terrengskader er stor ved drift i sommerhalvåret, skal utdrift av tømmer fortrinnsvis skje på frossen eller godt snødekt mark»

«Hjulspor som forårsaker vannavrenning og erosjon, kjøreskader i stier og løyper og andre vesentlige skader, skal utbedres så snart fuktighetsforholdene gjør dette praktisk mulig etter avsluttet bruk av utdriftstraseen.»

I området er det tatt for lite hensyn til vær- og føreforhold, og de skadene vi har sett vil være vanskelig å utbedre på en forsvarlig måte i etterkant.

4. Lukket hogst burde ha vært dominerende for hele hogsten

Nedenfor Fossansætra er det noe tidligere plantet skog på høg bonitet. I Skogportalen er resten av skogen vurdert til middels eller lav bonitet, og i øvre del er det stort sett lav bonitet eller impediment. Den skogen som tidligere ikke har vært flatehogd eller kraftig plukkhogd var variert med store og små trær og trær av ulik alder.

Alt eller det alt vesentlige av hogsten er gjennomført som flatehogst, og like øst for parkeringsplassen på Vekta er det hogget en flate på 6–7 da med grandominert fjellskog innenfor vernskoggrensen. Vi vil også karakterisere det meste av skogen i øvre deler utenfor vernskoggrensen som grandominert fjellskog.

Vi mener at det lå godt til rette for å bruke lukkede hogstformer i det meste av den skogen som ikke har vært flatehogd tidligere, spesielt i øvre del av området med eldre skog med fjellskogpreg.

Vi vurderer det meste av flatehogsten som brudd på skoglovens bærekraftforskrift og PEFC-Standardens kravpunkt 10 som sier at lukket hogst skal brukes der det ligger til rette for det.

Flatehogsten i grandominert fjellskog mener vi i tillegg er brudd på kravpunkt 10 i PEFC-Standarden der det står om hogst i fjellskog:

«I fjellskog skal det legges vekt på å fremme og opprettholde et gammelskogpreg. Ved hogst skal det derfor i størst mulig utstrekning brukes lukket hogstform (fjellskoghogst) i grandominert skog, og småflatehogst og mindre frøtrestillinger i furudominert skog.»

5. Oppfølging

Naturvernforbundet ser mange eksempler på skogsdrift som tar for lite hensyn til natur og klima. Statsforvalteren i Trøndelag mener også at det må tas mer miljøhensyn i skogbruket. Vi mener det er nødvendig å reagere mot skogsdrift som påfører naturen og det biologiske mangfoldet skader.

Dessverre gir både skoglovens bærekraftforskrift og PEFC-standardene for mange muligheter for tolking. Vi anser de forholdene som er beskrevet her som typiske eksempler på at grensene tøyes og at det er vanskelig å si når det foreligger brudd. Dette viser også at det er behov for tydeligere regler som ikke kan tøyes slik tilfellet er i dag.

Ved drift i statseide skoger forventer vi at det legges særlig vekt på å rette seg etter intensjonene i skoglovens bærekraftforskrift og PEFC-standardene.

Vi vil gjerne ha tilbakemelding fra OVF, Nortømmer og kommunen på hvordan dere vurderer denne skogsdriften, om den er helt innenfor regelverket og hva som eventuelt burde ha vært gjort annerledes.

Vi blir gjerne med på en befaring.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Trøndelag

Magne Vågsland, leder i Naturvernforbundet i Trøndelag
Ingerid Angell-Petersen, styremedlem i Naturvernforbundet i Trøndelag

Kopi:
Statsforvalteren i Trøndelag, sftlpost@statsforvalteren.no